

**Statistiskais ziņojums par 2020. gadā radītā
izlietotā iepakojuma veidiem un resursu
atgūšanas apjomiem Latvijas Republikā
atbilstoši Eiropas Komisijas lēmumam
2005/270/EK**

Rīga, 2022

Saturs

Ievads.....	3
1. Latvijas Republikas normatīvo aktu apskats	4
1.1. Reģistrācijas un ziņojumu iesniegšanas kārtība	4
1.2. Pārbaudes kārtība.....	5
2. Ziņojuma sagatavošanas metodika	5
3. Statistikas dati atbilstoši EK lēmumā 2005/270/EK noteiktajām prasībām.....	8
3.1. EK lēmuma 2005/270/EK pielikumā pievienoto tabulu aizpildīšanas metodoloģija.....	9
3.2. Direktīvas 94/62/EK prasību izpilde	10
3.3. Situācijas salīdzinājums ar iepriekšējiem pārskata periodiem	11
3.4. Vieglās plastmasas iepirkumu maiņu gada patēriņš	12

Ievads

Statistiskais ziņojums par 2020. gadā radītā izlietotā iepakojuma veidiem un resursu atgūšanas apjomiem Latvijas Republikā ir sagatavots, balstoties uz Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) 2005. gada 22. marta lēmumu 2005/270/EK, ar ko nosaka datu bāzu sistēmu formātus atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu (turpmāk – Direktīva 94/62/EK).

Šajā statistiskajā ziņojumā ir apkopoti dati no valsts institūcijās iesniegtajiem iepakotāju un iepakojuma apsaimniekotāju ziņojumiem un pārskatiem par izlietotā iepakojuma apjomu, materiālu veidiem un apsaimniekošanu 2020. gadā, kas ir papildināti ar aprēķiniem par kopējo valstī radītā izlietotā iepakojuma daudzumu.

1. Latvijas Republikas normatīvo aktu apskats

Direktīvās 94/62/EK noteiktās prasības izlietotā iepakojuma pārstrādei un reģenerācijai, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2004/12/EK, pēc saskaņošanas ar Eiropas Komisiju ir iestrādātas Latvijas Republikas normatīvajos aktos, kas nepārtraukti tiek pilnveidoti, veicinot izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas sistēmas attīstību Latvijā.

Svarīgākie normatīvie akti, kas 2020. gadā reglamentēja iepakojuma un izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas un uzskaites kārtību Latvijā, ir:

- Iepakojuma likums;
- Dabas resursu nodokļa likums;
- Ministru kabineta 19.10.2010. noteikumi Nr. 983 “Noteikumi par izlietotā iepakojuma reģenerācijas procentuālo apjomu, reģistrēšanas un ziņojumu sniegšanas kārtību un iepakojuma definīcijas kritēriju piemērošanas piemēriem”;
- Ministru kabineta 16.08.2017. noteikumi Nr. 480 “Noteikumi par atbrīvojuma piemērošanu no dabas resursu nodokļa samaksas par iepakojumu un vienreiz lietojamiem galda traukiem un piederumiem”;
- Ministru kabineta 19.06.2007. noteikumi Nr. 404 “Kārtība, kādā aprēķina un maksā dabas resursu nodokli, izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju un auditē apsaimniekošanas sistēmas”.

Atbildīgā institūcija par Direktīvas 94/62/EK ieviešanu Latvijā, kas koordinē iepakojuma un izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas procesu, ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

1.1. Reģistrācijas un ziņojumu iesniegšanas kārtība

Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā:

- iepakotājs¹, kura radītais izlietotā iepakojuma apjoms pārsniedz 300 kg kalendārā gadā, reģistrējas Valsts vides dienestā;
- iepakojuma apsaimniekotājs² reģistrējas Valsts vides dienestā.

Iepakotājam un iepakojuma apsaimniekotājam ir jānodrošina noteikto izlietotā iepakojuma reģenerācijas normu izpilde, kā arī līdz kārtējā gada 1. maijam jāiesniedz Valsts vides dienestā ziņojums par izlietotā iepakojuma apjomu, materiālu veidiem un apsaimniekošanu. Iepakotājs iepakojuma apsaimniekošanu veic pats vai slēdz līgumu ar iepakojuma apsaimniekotāju.

Latvijā 2020. gadā darbojās seši izlietotā iepakojuma apsaimniekotāji.

Latvijā iepakotājam par iepakojumu ir jāmaksā dabas resursu nodoklis.

¹ iepakotājs – preces ražotājs, pakalpojuma sniedzējs, pārdevējs vai izplatītājs, kas Latvijā laiž tirgū iepakotu preci vai pievieno iepakojumu izstrādājumiem, kuri pēc pakalpojuma sniegšanas nonāk pie pakalpojuma saņēmēja;

² iepakojuma apsaimniekotājs – komercsabiedrība, kas, pamatojoties uz noslēgto līgumu ar iepakotāju, organizē un koordinē izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu

Nodokļa maksātājs nodokli par iepakojumu nemaksā, ja tas nodrošina noteikto izlietotā iepakojuma reģenerācijas normu izpildi, kā arī izpilda vienu no šādiem nosacījumiem:

1) ir izveidojis un piemēro izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas sistēmu un noslēdzis ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas padotībā esošu iestādi (Latvijas Vides aizsardzības fonda administrāciju vai Valsts vides dienestu) līgumu par izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas sistēmas piemērošanu;

2) ir noslēdzis ar iepakojuma apsaimniekotāju līgumu par piedalīšanos izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas sistēmā (ja apsaimniekotājs ir noslēdzis ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas padotībā esošu iestādi (Latvijas Vides aizsardzības fonda administrāciju vai Valsts vides dienestu) iepakojuma apsaimniekošanas līgumu).

Iepakotājs, kas nemaksā dabas resursu nodokli, sedz izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas izmaksas, ieskaitot šo atkritumu dalītās vākšanas, šķirošanas un pārstrādes vai reģenerācijas izmaksas. Tādejādi tiek īstenots ražotāju atbildības princips, kas nosaka, ka ražotājs ir atbildīgs par saražotā un realizētā iepakojuma atbilstošu apsaimniekošanu, kā arī princips “piesārņotājs maksā”, kas nozīmē, ka nodokļa maksātājs sedz izdevumus, kas saistīti ar izlietotā iepakojuma savākšanu un apsaimniekošanu.

1.2. Pārbaudes kārtība

Iepakotājus, kas kalendārā gada laikā rada vairāk kā 300 kg izlietotā iepakojuma, Latvijā kontrolē Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvalžu inspektori. Pārbaūžu laikā inspektori pārbauda, vai šie komersanti nodrošina izlietotā iepakojuma reģenerācijas normu izpildi. Savukārt, dabas resursu nodokļa samaksu par izlietoto iepakojumu administrē un kontrolē Valsts ieņēmumu dienests.

Iepakotāji un iepakojuma apsaimniekotāji, kuriem ir noslēgts līgums ar Valsts vides dienestu par apsaimniekošanas sistēmas piemērošanu un ir atbrīvoti no dabas resursu nodokļa samaksas, iesniedz Valsts vides dienestā pārskatus par savu līgumpartneru radīto un apsaimniekoto izlietoto iepakojumu 2020. gadā. Iepakojuma apsaimniekotājam, atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai, šim ikgadējam pārskatam jāpievieno auditora atzinums.

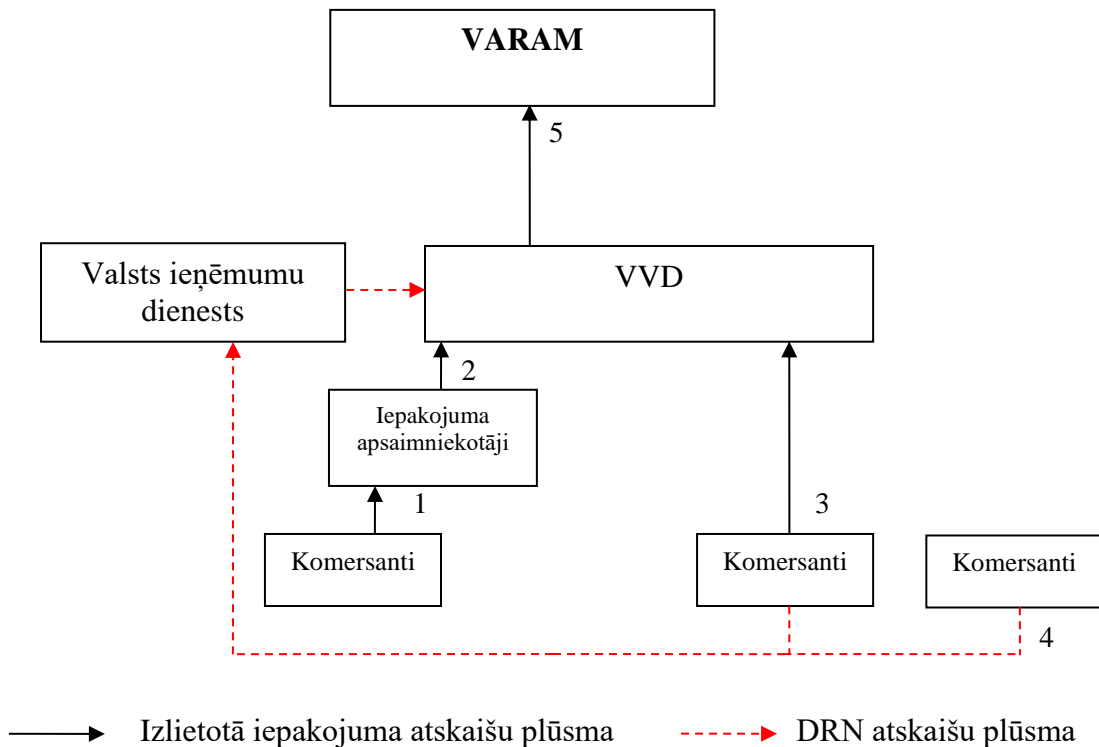
Valsts vides dienests veic atbrīvojuma no dabas resursu nodokļa piemērošanas administrēšanu un kontroli, kā arī pārskatu par izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu 2020. gadā novērtēšanu.

Pēc valsts institūciju iesniegto datu apkopojuma, papildinot ar kopējo valstī radītā izlietotā iepakojuma daudzumu, ir aprēķināts, ka iepakojuma apsaimniekotāji 2020. gadā apsaimniekoja 98,60 % no šajā laika posmā radītā iepakojuma.

2. Ziņojuma sagatavošanas metodika

Lai apzinātu kopējo 2020. gadā radītā izlietotā iepakojuma apjomu Latvijā, nepieciešamie dati tika iegūti no dažādiem informācijas avotiem, kas savstarpēji viens otru papildina, sniedzot maksimāli precīzu informāciju par faktisko situāciju valstī.

Dati par 2020. gadā radīto izlietoto iepakojumu Latvijā ir apkopoti, vadoties pēc Valsts vides dienestā iesniegtajiem pārskatiem, ziņojumiem un papildus veiktajiem aprēķiniem (skat. 1. attēlu).

1. attēls. Datu ieguves shēma par radītā izlietotā iepakojuma apjomu 2020. gadā

1. Iepakotāji iesniedz pārskatus par radītā izlietotā iepakojuma apjomiem iepakojuma apsaimniekotājiem, kas savu līgumpartneru vārdā veic izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu.
2. Iepakojuma apsaimniekotāji, kuri ir noslēguši līgumus ar Valsts vides dienestu (VVD) par apsaimniekošanas sistēmas piemērošanu un atbrīvoti no dabas resursu nodokļa samaksas, iesniedz VVD pārskatus par savu līgumpartneru radīto un apsaimniekoto izlietoto iepakojumu.
3. Iepakotāji, kas paši nodrošina izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu un maksā dabas resursu nodokli, iesniedz ziņojumus par radīto un reģenerēto izlieto iepakojumu VVD.
4. Komersanti, kuri iesniedza informāciju par aprēķināto dabas resursu nodokli Valsts ieņēmumu dienestam, bet nesniedza pārskatu VVD. Aprēķini par radītā iepakojuma daudzumu, kurš ir to komersantu pārziņā, kuri radīja mazāk kā 300 kg izlietotā iepakojuma gadā, tika balstīti uz Valsts ieņēmumu dienesta datiem par aprēķināto dabas resursu nodokli par preču iepakojumu, par pamatu ņemot spēkā esošās dabas resursu nodokļa likmes par preču vai produktu iepakojumu pēc materiālu veidiem:
  - Stiklam – 0,44 euro par kg;
  - Polimēriem – 1,22 euro par kg, izņemot plastmasas iepirkumu maisījumus;
  - Metālam – 1,10 euro par kg;

- Papīram, kartonam, kokam, bioplastmasai un citiem dabisko šķiedru materiāliem – 0,24 *euro* par kg;
- Polistirolam – 2,20 *euro* par kg;
- Vieglās plastmasas iepirkumu maisiņiem — 4,80 *euro* par kg;
- Plastmasas iepirkumu maisiņiem, kuru materiāla biezums ir lielāks par 50 mikroniem — 1,50 *euro* par kg.

Izlietotā iepakojuma daudzums un tā sadalījums pa materiālu veidiem tika aprēķināts, pamatojoties uz iepakotāju un iepakojuma apsaimniekotāju datiem par iepakojuma materiālu struktūru.

5. VVD apkopo datus no saņemtajiem ziņojumiem par radīto, pārstrādāto un reģenerēto izlietotā iepakojuma apjomu 2020. gadā, aprēķina radīto apjomu, par kuru atskaites nav saņemtas un apkopoto informāciju iesniedz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (VARAM).

Papildus VARAM veica aprēķinus, lai novērtētu to iepakojuma daudzumu, par kuru iepakotāji 2020. gadā nesniedza informāciju VVD. Aprēķins tika balstīts uz datiem par sadzīves atkritumu apglabāšanas daudzumu atkritumu poligonos un to morfoloģisko sastāvu³. Aprēķinātais daudzums pārsniedza nereģenerētā izlietotā iepakojuma daudzumu, par kuru iepakotāji iesniedza VVD pārskatus un ziņojumus. Tika secināts, ka kopējo radīto iepakojuma daudzumu nepieciešams palielināt par aprēķināto starpību.

---

³ Novērtējums par sadzīves, bīstamo un ražošanas atkritumu sastāvu atkritumu apsaimniekošanas reģionos un atkritumu poligonos apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanas iespējām (avots: http://www.varam.gov.lv/lat/publ/petijumi/petijumi_vid/?doc=24933).

3. Statistikas dati atbilstoši EK lēmumā 2005/270/EK noteiktajām prasībām

Latvijas Republikā 2020. gadā kopējais radītā iepakojuma apjoms bija 271 399 tonnas, no kurām reģenerētas tika 177 424 tonnas jeb 65,37 % izlietotā iepakojuma (skat. 1. tabulu).

1. tabula

Izlietotā iepakojuma daudzums, kas radies dalībvalstī un reģenerēts vai sadedzināts atkritumu sadedzināšanas iekārtās ar enerģijas ieguvu Latvijā vai ārpus tās

(tonnās)

Materiāls	Radītais izlietotais iepakojums	Reģenerēts vai sadedzināts atkritumu sadedzināšanas iekārtās ar enerģijas ieguvu, izmantojot						
		Materiālu pārstrādi	Citus pārstrādes veidus	Pārstrādi kopā	Enerģijas ieguvu	Citus reģenerācijas veidus	Sadedzināšanu atkritumu sadedzināšanas iekārtās ar enerģijas ieguvu	Reģenerāciju un sadedzināšanu atkritumu sadedzināšanas iekārtās kopā
	(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)
Plastmasa	46708	16771	0	16771	0	0	5593	22364
Koks	74160	36473	0	36473	0	0	435	36908
Metāls	Tērauds	9617	7816	0	7816	0	0	7816
	Alumīnijs	2424	1970	0	1970	0	0	1970
	Kopā	12041	9786	0	9786	0	0	9786
Stikls	66700	46754	0	46754	0	0	0	46754
Papīrs/kartons	71790	56924	0	56924	0	0	4688	61612
Citi	0	0	0	0	0	0	0	0
Kopā	271399	166708	0	166708	0	0	10716	177424

No kopējā Latvijas Republikā radītā izlietotā iepakojuma daudzuma 2020. gadā tika pārstrādātas 166 708 tonnas jeb 61,43 % izlietotā iepakojuma. Latvijas Republikā pārstrādātas 79 357 tonnas jeb 29,24 % no kopējā apjoma, citās Eiropas Savienības valstīs 70 691 tonnas jeb 26,05 %, bet citās valstīs (t.sk. ārpus Eiropas Savienības) pārstrādātas 87 352 tonnas jeb 32,19 % no kopējā apjoma (skat. 2. tabulu). Savukārt 10 716 tonnas jeb 3,95 % Latvijas Republikā radītā izlietotā iepakojuma tika sadedzināti atkritumu sadedzināšanas iekārtās ar enerģijas ieguvu. Pavisam kopā reģenerētas 177 424 tonnas jeb 65,37 % izlietotā iepakojuma.

2. tabula

Izlietotā iepakojuma daudzums, kas nosūtīts uz citām dalībvalstīm vai eksportēts ārpus Kopienas reģenerācijai vai sadedzināšanai atkritumu sadedzināšanas iekārtās ar enerģijas ieguvu

(tonnās)

Materiāls	Izlietotais iepakojums, kas nosūtīts uz citām dalībvalstīm vai eksportēts ārpus Kopienas, lai veiktu				
	Materiālu pārstrādi	Citus pārstrādes veidus	Enerģijas ieguvu	Citus reģenerācijas veidus	Sadedzināšanu atkritumu sadedzināšanas iekārtās ar enerģijas ieguvu
Plastmasa	12358	0	0	0	0
Koks	0	0	0	0	0
Metāls	Alumīnijs	1395	0	0	0
	Tērauds	134	0	0	0
	Kopā	1395	0	0	0
Stikls	19564	0	0	0	0
Papīrs/kartons	54035	0	0	0	0
Citi	0	0	0	0	0
Kopā	87352	0	0	0	0

Tā kā EK lēmuma 2005/270/EK pielikuma 3. tabulas aizpildīšana ir brīvprātīga, šajā statistiskajā ziņojumā nav novērtēti tā izlietotā iepakojuma daudzumi, kas radušies citās dalībvalstīs vai importēti Eiropas Savienībā no ārpus un ir nosūtīti uz dalībvalsti reģenerācijai vai sadedzināšanai atkritumu sadedzināšanas iekārtās ar enerģijas ieguvu. Latvijā 2020. gadā šāda veida informācija netika apkopota.

3.1. EK lēmuma 2005/270/EK pielikumā pievienoto tabulu aizpildīšanas metodoloģija

1. tabulas (a) kolonnā norādītie dati par radītā izlietotā iepakojuma apjomu Latvijā 2020. gadā pa materiālu veidiem atbilst iegūtajai informācijai pēc 1. attēlā norādītās shēmas (skat. 2. nodaļu)

(b) kolonnas aizpildīšanai ir izmantota datu summa no Valsts vides dienesta reģionālajās vides pārvaldēs un Valsts vides dienestā iesniegtajiem ziņojumiem un pārskatiem par pārstrādei izvestā un Latvijā pārstrādātā izlietotā iepakojuma apjomiem

(c) kolonnas aizpildīšanai ir izmantota datu summa no iepriekš minētajās valsts iestādēs iesniegtajiem ziņojumiem un pārskatiem

(d) kolonna ir (b) un (c) kolonnu summa

(e) kolonnā atspoguļotie dati ir iegūti no Valsts vides dienesta reģionālajās vides pārvaldēs, un Valsts vides dienestā iesniegtajiem ziņojumiem un pārskatiem par reģenerētā izlietotā iepakojuma daudzumiem

(f) kolonnas aizpildīšanai izmantoti dati no iepriekš minētajās valsts iestādēs iesniegtajiem ziņojumiem par apsaimniekotā izlietotā iepakojuma apjomiem

(g) kolonnas aizpildīšanai izmantoti dati no iepriekš minētajās valsts iestādēs iesniegtajiem ziņojumiem par apsaimniekotā izlietotā iepakojuma apjomiem

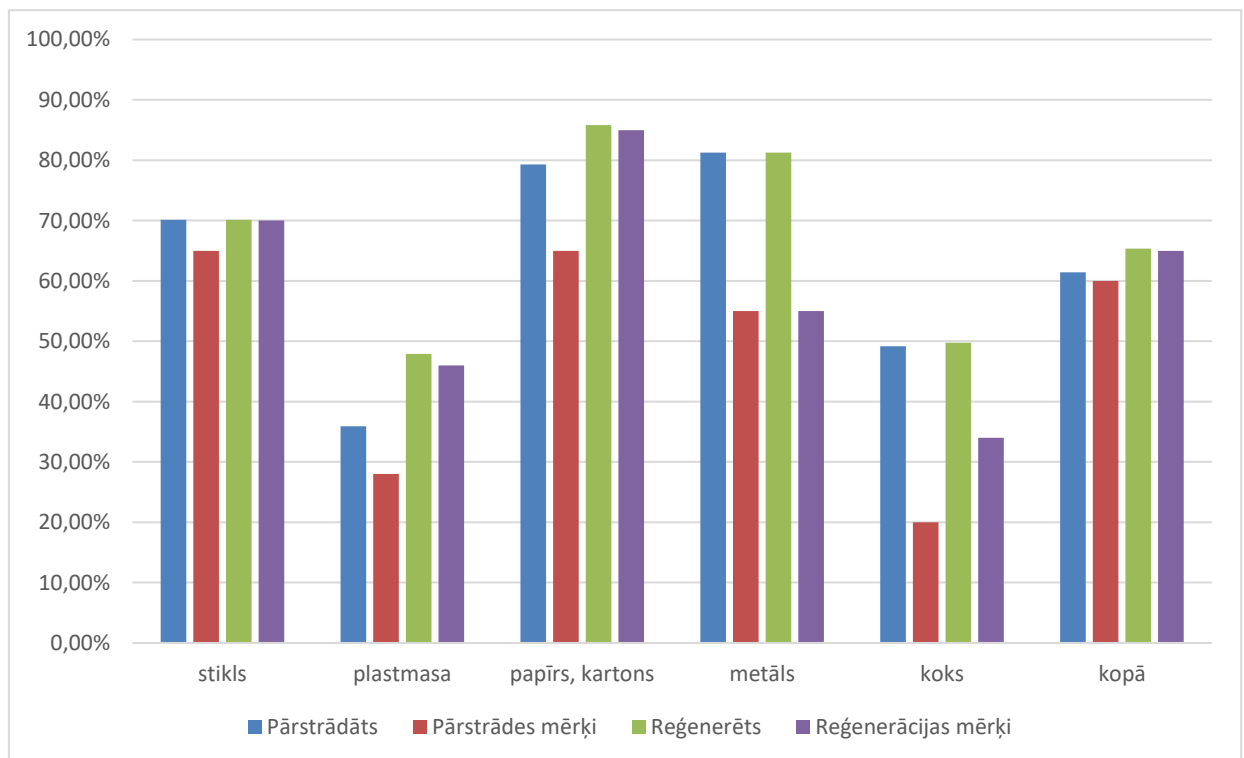
(h) kolonna ir (d), (e), (f) un (g) kolonnu summa.

2. tabula

Kolonnās atspoguļotie dati ir iegūti no Valsts vides dienesta reģionālajās vides pārvaldēs un Valsts vides dienestā iesniegtajiem ziņojumiem un pārskatiem par pārstrādei un reģenerācijai izvestā izlietotā iepakojuma apjomiem.

3.2. Direktīvas 94/62/EK prasību izpilde

2020. gadā tika reģenerēti 65,37 % no Latvijā radītā izlietotā iepakojuma kopējā apjoma. Reģenerācijas prasību un faktisko apjomu salīdzinājums pa materiālu veidiem sniegts 2. attēlā.

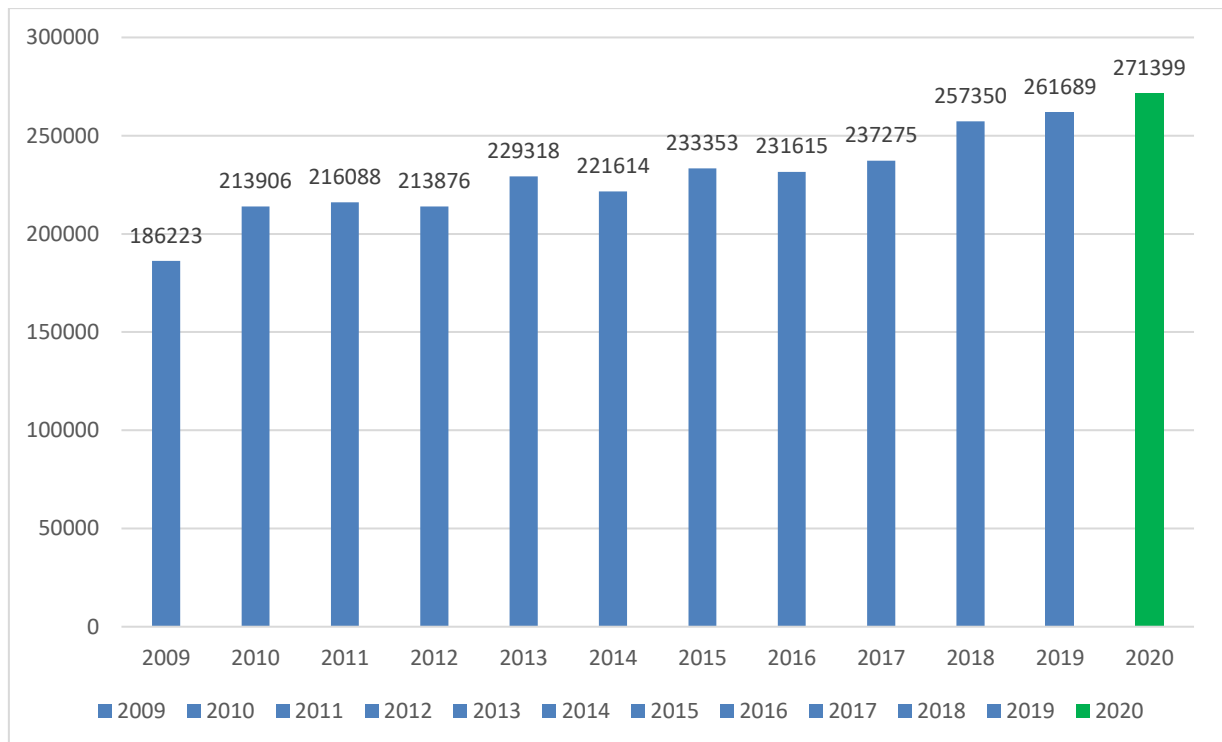
2. attēls. Direktīvas 94/62/EK ieviešanas plānā noteikto izlietotā iepakojuma reģenerācijas mērķu salīdzinājums ar faktisko situāciju Latvijā 2020. gadā

2020	Pārstrādāts	Pārstrādes mērķi	Reģenerēts	Reģenerācijas mērķi
stikls	70,10%	65%	70,10%	70%
plastmasa	35,90%	28%	47,88%	46%
papīrs, kartons	79,29%	65%	85,82%	85%
metāls	81,28%	55%	81,28%	55%
koks	49,18%	20%	49,77%	34%
kopā	61,43%	60%	65,37%	65%

2020. gadā sasniegtie pārstrādes un reģenerācijas apjomi ir apkopoti 2. attēlā.

3.3. Situācijas salīdzinājums ar iepriekšējiem pārskata periodiem

2020. gada datu salīdzinājums ar iepriekšējo gadu datiem sniegts 3. attēlā.

3. attēls. Radītā izlietotā iepakojuma apjoma dinamika valstī 2009.-2020.gadā (tonnās)

3.4. Vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu gada patēriņš

Vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu masa (tonnas)		Viena plastmasas iepirkumu maisiņa svērtā vidējā masa (grami)	
2286,924		5,25	
Tai skaitā maisiņi, kuru sienīņu biezums ir		Tai skaitā ar sienīņu biezumu	
<15 mikroni	15<50 mikroni	<15 mikroni	15<50 mikroni
653,407	1633,517	2	15
Plastmasas iepirkumu maisiņu, kuru sienīņu biezums ir ≥ 50 mikroni, masa (tonnas)			
46,672			

Nobeigums

2020. gadā atbrīvojumu no dabas resursu nodokļa samaksas nepiemēro vienreiz lietojamajiem galda traukiem un piederumiem, kas izgatavoti no plastmasas (polimēriem) un to kompozītmateriāliem (laminātiem).

2020. gadā tika veikti grozījumi Iepakojuma likumā, nosakot, ka 01.02.2022. Latvijā sāks darboties depozīta sistēma dzērienu iepakojumam.

29.12.2020. pieņemts lēmums depozīta sistēmas dzērienu iepakojumam Latvijā ieviešanu uzticēt SIA “Depozīta Iepakojuma Operators”.

14.01.2021. Valsts vides dienests noslēdza līgumu ar SIA “Depozīta Iepakojuma Operators” par iepakojuma depozīta sistēmas ieviešanu Latvijā. Līdz ar līguma noslēgšanu, tika uzsākts intensīvs darbs pie depozīta sistēmas ieviešanas, lai 01.02.2022. – sistēma varētu uzsākt darbību. Līgums paredz, ka depozīta sistēmas operators nodrošinās sistēmas darbību septiņus gadus – līdz 31.01.2029.